

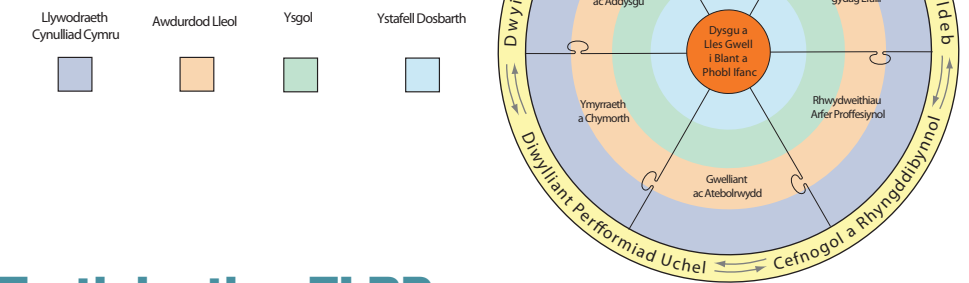
Y Rhaglen Ymchwil Addysgu a Dysgu (TLRP) yng Nghymru

Gwella Addysgu ar gyfer Dysgwyr Rhwng 7 a 14 Oed

Gan Gary Beauchamp a Cheryl Ellis, UWIC; Tony Elliott a Bryn Tomos, Prifysgol Bangor

O'r adolygiad cychwynnol o ymchwil y TLRP (www.tlrp.org), dewiswyd wyth prosiect fel rhai perthnasol i'r grŵp oedran 7–14 oed. Mae canfyddiadau'r prosiectau hyn yn sail dystiolaeth ar gyfer datblygiadau pellach mewn addysg ar gyfer y grŵp oedran 7–14 oed ac yn gysylltiedig â thri o feysydd y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion: Cwricwlwm ac addysgu, Arweinyddiaeth a Gweithio gydag eraill.

Y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion

Tystiolaeth y TLRP

ACTS (Ysgogi Sgiliau Meddwl Plant) II: Ystafelloedd Dosbarth Meddwl yn Gynaliadwy www.tlrp.org/proj/phase11/phase2g.html
Cyfnewid Gwybodaeth rhwng y Cartref a'r Ysgol Addysg Gynradd www.tlrp.org/proj/phase11/phase2e.html
TGCh ac Addysgu Rhyngweithiol www.tlrp.org/proj/kennnewell.html
Gwella Effeithiolrwydd Grwpiau Dysgwyr mewn Ystafelloedd Dosbarth www.tlrp.org/proj/phase11/phase2a.html
Addysg Ryngweithiol: Addysgu a Dysgu yn yr Oes Wybodaeth www.tlrp.org/proj/phase11/phase2i.html
Dysgu Sut i Ddysgu, mewn Ystafelloedd Dosbarth, Ysgolion a Rhwydweithiau www.tlrp.org/proj/phase11/phase2f.html
Tuag at Arfer sy'n Seiliedig ar Dystiolaeth mewn Addysg Gwyddoniaeth www.tlrp.org/proj/phase11/phase1bsept.html
Amrywiadau yng Ngwaith a Bywydau Athrawon, a'u Heffeithiau ar Ddisyblion (VTAE)

Cyhoeddwyd y prosiectau hyn yn Saesneg ar wefan TLRP.

Dysgu	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion: 'Cwricwlwm ac addysgu'
Addysgu ymddiddanol/ rhyngweithiol	Mae mwy o addysgu rhyngweithiol iawn, neu 'ymddiddanol', mewn ysgolion yn fanteisiol i ddysgu. Gyda'r dull gweithredu hwn, caiff dysgwyr fwy o ddylanwad dros y dysgu na gydag addysgu 'awdurdodol' mwy uniongyrchol.	Mae adborth a rhyngweithio parhaus yn allweddol i annog rhyngweithio ymddiddanol. Mae athrawon yn dod yn rheolwyr neu'n hwyluswyr, mae dysgwyr yn weithredol: yn holi, yn gwerthuso ac yn esbonio. Dylai hyfforddiant DPP annog y defnydd o adnoddau TGCh sy'n cefnogi rhyngweithio ymddiddanol a gall olygu bod dysgwyr yn dysgu'n fwy.
Dysgu sut i ddysgu (LHTL)	Ni ellir gwahanu 'dysgu sut i ddysgu' oddi wrth ddysgu 'rhywbeth'. Mae 'gwersi meddwl' yn gofyn am ddulliau addysgu sy'n ennyn diddordeb gwybyddol a chymdeithasol y dysgwyr. Mae angen gwersi LHTL ym mhob rhan o'r cwricwlwm.	Mae'n cymryd amser a chymorth gofalus i ddatblygu gallu plant i ddysgu a meddwl yn fwy medrus. Mae angen cyfleoedd ar ddysgwyr i siarad am brosesau meddwl, i gyd-adeiladu ystyr, i werthuso prosesau meddwl ac i lunio cysylltiadau yn y cwricwlwm a'r tu hwnt iddo.
Gwaith grŵp	Gall gwaith grŵp ddylanwadu'n fwy cadarnhaol ar gynnydd academaidd na mathau eraill o ddysgu ac addysgu. Mae gan TGCh y potensial i gefnogi gwaith grŵp.	Er bod dysgwyr yn eistedd mewn grwpiau yn aml, nid ydyn nhw bob amser yn gweithio fel grwpiau. Mae angen ailystyried damcaniaethau addysgeg sy'n ffafrio sefyllfaoedd dan arweiniad yr athro/athrawes a gwaith unigol.
Defnyddio TGCh	Mae'r athro/athrawes yn allweddol i ddefnyddio TGCh yn llwyddiannus wrth ddysgu. Gall TGCh gefnogi rhyngweithio myfyriol, ymddiddanol. Gall TGCh helpu i ennyn diddordeb dysgwyr yng nghynnwys gwersi a dylanwadu ar wersi.	Dylai fod cysylltiad clir rhwng darpariaeth TGCh mewn ysgolion a strategaeth datblygiad proffesiynol ar gyfer addysgeg ryngweithiol. Mae angen i ddatblygiad proffesiynol alluogi athrawon i fentro o ran TGCh a dysgu.
Datblygiad proffesiynol	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion: 'Arweinyddiaeth'
'Hwyluso' arweinyddiaeth ysgolion	Mae newid effeithiol yn golygu mynd tu hwnt i weithdrefnau arwynebol ac ymgysylltu ag egwyddorion dysgu ac addysgu.	Mae'n rhaid i arweinwyr fod yn hyderus a chael cymorth da er mwyn rhoi cyfleoedd i'w staff arloesi, a dysgu o fethiant.
Datblygu staff	Mae amrywiadau yng ngwaith athrawon, eu bywydau a'u hunaniaeth, a'u gallu i reoli'r rhain, yn effeithio ar eu gallu i fod yn effeithiol, ond caiff DPP ddylanwad cadarnhaol yn gyson ar athrawon ym mhob cyfnod o'u bywyd proffesiynol.	Mae awgrymiadau ymarferol i athrawon yn ddefnyddiol ar gyfer athrawon newydd neu athrawon llai hyderus yn y byrdymor. Ond mae angen adeiladu amyn nhw yn gyflym mewn rhaglenni datblygiad proffesiynol cydlynol a chynyddol.
Cyfnewid gwybodaeth	Syniadau allweddol	Goblygiadau ar gyfer y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion: 'Gweithio gydag eraill'
Ymgysylltu â rhyngweithio â rhieni, disgyblion a'r gymuned	Gall gweithgareddau cyfnewid gwybodaeth rhwng y cartref a'r ysgol gael effaith gadarnhaol ar athrawon, rhieni, plant, a chyrhaeddiad. Mae stôr sylweddol o wybodaeth yn y cartref ymhlith rhieni, plant ac aelodau eraill o'r teulu estynedig, y gellir ei defnyddio i gefnogi dysgu plant.	Mae angen i ysgolion ddod o hyd i ffyrdd newydd o wneud y wybodaeth hon yn fwy gweladwy yn yr ysgol. Dylai llunwyr polisi addysgol ac arweinwyr ysgolion cynradd roi mwy o flaenoriaeth i gyfnewid gwybodaeth rhwng y cartref a'r ysgol, fel ffordd o wella cyrhaeddiad.
Cydweithredu ag addysg uwch (AU) - defnyddio tystiolaeth ymchwil	Mae deialog myfyriol gydag arsylwr yn werthfawr i ddatblygiad proffesiynol athrawon.	Mae angen i athrawon sy'n defnyddio TGCh i ategu dulliau ymddiddanol gael hyfforddiant fel mentoriaid i gefnogi eu cydweithwyr.
Pontio o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd	Mae plant mewn ysgolion sy'n cyflawni 'gweithgareddau cyfnewid gwybodaeth' yn gallu gwneud cynnydd cyflymach mewn darllen o Flwyddyn 6 i Flwyddyn 7, bod yn fwy cadarnhaol am ddysgu ac addasu'n gyflymach i rai agweddau ar yr ysgol.	Mae gan deuluoedd ac athrawon stôr o wybodaeth sy'n berthnasol i'r cyfnod pontio rhwng yr ysgol gynradd a'r ysgol uwchradd, ond yn aml mae athrawon uwchradd yn anwybyddu hyn.
		Mae'r broses o drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd yn broses hirdymor. Dylai'r gwaith cynllunio gwmpasu Blynnyddoedd 5–8.